

Atmintinė tėvams

KAIP IŠVENGTI UTĖLIŲ IR JŲ ATSIKRATYTI

- ❶ Utėlėtumas – tai ne švaros problema, o liga, kurią reikia gydyti.
- ❷ Beveik pusę ligonių sudaro moksleiviai ir darželinukai.
- ❸ Utėlės tapo atsparios vaistams su chemi-
niais insekticidais.

KAS YRA UTĖLĖS?

Galvinės utėlės yra 2–3 mm (maždaug sezamo sėklos) dydžio vabzdžiai, kurie parazituoja žmogaus galvos plaukuose ir minta jo krauju. Utėlės būna nuo šviesiai rudos iki juodos spalvos. Jos greitai ropoja galvos oda, todėl sunkiai aptinkamos. Šie vabzdžiai nešokinėja, neskraido, negali būti perduodami gyvūnų. Geriausias būdas aptikti utėles – vandeniu sudrėkintomis tankiomis šukomis šukuoti plaukus.

KOKS UTĖLĖS GYVENIMO CIKLAS?

Suaugusi utėlė, galinti dėti kiaušinius, išsivysto per 7–12 dienų. Galvinė utėlė gyvena maždaug 30 dienų ir per gyvenimą sudeda apie 100 kiaušinių. Juos priklįuoja prie plauko, labai arti odos. Be žmogaus išorinėje aplinkoje utėlė išgyvena ne ilgiau kaip 24 val.

KAS YRA GLINDOS?

Glindomis vadinami galvinių utėlių kiaušinėliai. Jos yra 1,0–1,5 mm (druskos grūdėlio) dydžio, gyvos – geltonai baltos, mirusios – juodos spalvos. Glindos tvirtai prisiklijuoja prie plauko, nenukrenta nuo judesio, brūkštelėjimo ar pūstelėjimo. Tuo jos skiriasi nuo pleiskanų, į kurias atrodo panašios. Utėlės mėgsta vietas plaukuose prie ausų ir kaklo.

KAIP PLINTA UTĖLĖS?

Utėlėmis dažniausiai užsikrečiama vaikų kolektyvuose, perpildytame transporte. Šie parazitai „perduodami“ keičiantis drabužiais, galvos apdangalais, patalyne, šukomis, šepetiais, kitais plaukų priežiūros reikmenimis, naudojantis bendra lova, pagalvėmis, rankšluosčiais, kai sudaromos sąlygos utėlėms patekti nuo vienos galvos į kitą.

KAIP GYDOMAS UTĖLĖTUMAS?

Pasirūpinti savo vaiko gydymu nuo utėlių turi tėvai. Utėles naikinantys medikamentai (pedikuliocidai) naudojami tik išaiškinus utėlėtumą ir pasitarus su gydytoju ar vaistininku. Šiam tikslui skirti medikamentai perkami vaistinėje ir naudojami griežtai laikantis jų vartojimo aprašymo. Svarbu nepamiršti, kad užsikrėtę gali būti ir kiti šeimos nariai. Visiems vienu metu turi būti taikomos tos pačios utėles naikinančios priemonės.

Priemonės su cheminiais insekticidais

Priemonės su cheminiais insekticidais neurotoksiškai veikia utėles, taip jas sunaikindamos. Tačiau dėl šių savybių jos yra taip pat toksiškos žmogui ir gali sukelti odos ar kvėpavimo takų nepageidaujamas reakcijas, pažeisti žmogaus nervų sistemą. Utėlių atsparumas cheminiams insekticidams nuolat didėja, todėl savo sudėtyje jų turinčios priemonės tampa vis mažiau efektyvios. Tai reiškia, kad norint jomis efektyviai išnaikinti utėles, reikia vis didesnio

šių priemonių kiekio. Tuo pačiu cheminių insekticidų daugiau tenka žmogui.

Priemonės su augaliniais aliejais

Priemonės, pagamintos augalinių aliejų pagrindu (pvz. *Parasidose*), veikia mechaniškai – utėlių paviršių padengia riebalų plėvele ir jas uždusina (žr. pav.). Tokioms priemonėms utėlės nėra atsparios. Žmogaus sveikatai nepadaroma žalos, o parazitų atsikratoma 100 proc.

Natūralios priemonės nepažeidžia žmogaus galvos odos. Dėl savo sudėties jos nesukelia alerginių reakcijų. Todėl yra tinkamos vartoti netgi nėščioms moterims ir kūdikiams nuo 3 mėn.

KODĖL GYDYMAS NUO UTĖLIŲ NE VISADA VEIKSMINGAS?

Dažniausiai taip atsitinka dėl šių priežasčių:

- medikamentas panaudotas nesilaikant informaciniame lapelyje nurodytų reikalavimų;
- panaudotas neefektyvus medikamentas (utėlės jam atsparios);
- pakartotinai užsikrėsta.

KAIP IŠVENGTI UTĖLIŲ?

Jei vaikas užsikrėtė utėlėmis, tai dar nereiškia, kad šeimoje nesilaikoma higienos reikalavimų. Net ir kasdienis galvos plovimas neapsaugo nuo utėlių. Išvengti jų įmanoma išaiškinus jau užsikrėtusius asmenis bei profilaktiškai naudojant apsauginį losjoną, pagamintą natūralių augalinių aliejų pagrindu.

TAI SVARBU:

Vaikas į mokyklą ar darželį turėtų sugrįžti tik tada, kai utėlės ir glindos visiškai išnaikintos.

Susidūrę su utėlėmis tėveliai neturėtų išsigąsti – jos išnaikinamos. Vaiką saugiausia gydyti natūraliomis priemonėmis, kurios jam nekenkia, o utėles pašalina 100 proc.

